

УДК 32.019.5: 37

Попович Я.М.¹, Шиліна А.А.²

¹ канд. філос. наук, старш. викл. ЗНТУ

² студ. гр. Ю-218 ЗНТУ

РОЛЬ ОСВІТИ У ФОРМУВАННІ ПОЛІТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ГРОМАДЯН

Освіта як сфера соціокультурної практики, спрямована на виховання таких патріотів України, що водночас відчували б себе громадянами європейського світу, поділяючими європейські цінності, набуває національного пріоритету як один з найголовніших чинників формування суспільства демократичного типу.

Джерелом культурного та суспільного капіталу є освітні системи, які мають допомогти навчанню демократії та справедливості. Такі цінності як рівність можливостей, відповідальна свобода, шанування інших та інакших, захист слабших, визнання різноманітності відповідають сучасному розумінню демократичного ідеалу. Тому якість і рівність в освіті – це два пріоритети освітньої політики. Вони декларуються педагогічними філософіями та ідеологіями і так чи інакше знаходять втілення в освітній політиці усіх демократичних країн. Ці дві вимоги є невід'ємними складовими головного напрямку вдосконалення освіти в країнах молодшої демократії, який має загальну назву – демократизація. Поняття демократизації освіти широке та неоднозначне. Демократичність повинна характеризувати як процес навчання та викладання («демократія в аудиторії»), так і весь уклад повсякденного життя учнів і студентів («студентське самоврядування»).

Неменше значення має присутність демократії в організації системи освіти в суспільстві в цілому (йдеться, насамперед, про автономність навчальних закладів) [1, с. 56]. Демократизація освіти — найважливіша складова процесу демократизації світової спільноти. Вона стосується й управління освітою, й реалізації навчального процесу. Демократизація проникає й у сам зміст освіти, що все більше орієнтується на реалізацію в її системі невід’ємних прав людини.

Для того, щоб впевнено стати поряд з провідними націями світу й посісти гідне місце у світовому співтоваристві, Україна за допомогою своєї системи освіти має не тільки готувати кваліфікованих фахівців, але й формувати соціально зрілих, відповідальних, культурних, духовно зрілих громадян країни. Яким чином перебудувати пострадянську систему освіти в національну українську, як готувати фахівців, яку модель виховання застосувати в процесі навчання — ці та інші питання є надзвичайно актуальними і для філософів, і для педагогів, і для державних діячів. Згідно позиції В. Огнев’юка «за складних і суперечливих умов переходу України до демократії, коли суспільна атмосфера просякнута соціальними, політичними, етнічними, релігійними, клановими й міжособистісними суперечностями, прикметною ознакою стало зіткнення протилежних цілей, інтересів, думок, пропозицій і поглядів, особливо гостро постає проблема виховання громадян на засадах толерантності щодо політичної, соціальної, етнічної, релігійної, вікової «інакшості» при негативному ставленні до несправедливості, приниження, насильства тощо» [2, с. 89]. Також найдемократичніша держава ставить чіткі рамки прав і свобод людини, захищає суспільство від свавілля асоціальних елементів, порушень закону і норм моралі.

Таким чином, необхідно усвідомити ключову роль освіти у формуванні сучасної політичної культури громадян, яка виступає своєрідною умовою стабільного просування країни шляхом демократизації, варто розглянути необхідність навчання демократії для становлення демократичної політичної культури особистості. Реальне, а не декларативне прагнення політичних сил демократизувати суспільне життя повинне спиратися на ґрунтовну, всеохоплюючу систему політико-правової освіти, яка не є екзотичним елементом всієї освітянської системи, а, навпаки, органічно належить до неї, є невід’ємною складовою її «тіла» і «духу»

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Клепко С. Ф. Філософія освіти в європейському контексті: [монографія] / С. Ф. Клепко. — Полтава: ПОШПЮ, 2006. — 328 с.
2. Огнев’юк В. О. Освіта в системі цінностей сталого людського розвитку : [монографія] / В. О. Огнев’юк. — К. : Знання України, 2003. — 450 с.